

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației (tipografiei arhid.), Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrazate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Crisă ministerială.

Sibiu, 19 Aprilie n.

Situația guvernului nostru s'a agravat în zilele din urmă în măsură atât de mare, încât contele Khuen Héderváry s'a văzut necesitat a înainta Monarhului de nou demisia cabinetului. În scopul acesta contele Héderváry a plecat Marți sara la Viena și Miercuri a fost primit în audiență din partea Maiestății Sale, care a primit demisia guvernului ungar.

Vom înșira acum antecedentele, cari au provocat aceasta întorsătură neașteptată de lucruri.

Contele Héderváry, prim-ministrul ungar, fusese și Duminecă la Viena, pentru a se înțelege cu factorii competenți cu privire la convocarea delegațiilor în sesiune extraordinară, pentru votarea îndemnisării. Cu toate că cei dela Viena ar fi dorit, ca delegațiile să se întrunească în sesiune, nu extraordinară, ci ordinară, pentru a vota bugetul anului curent, s'a ținut cont de dorința prim-ministrului ungar și s'a hotărât ținerea unei sesiuni scurte, extraordinare, pentru că, — zicea contele Héderváry, — sesiunea ordinară ține prea lung, și el vrea să sdrubească odată obstrucția din dietă, și încă cât mai curând. De aceea, delegațiile să țină numai două-trei ședințe de astădată.

S'a hotărât deci, cu comună învoire, convocarea delegațiilor pe 23 Aprilie nou la Viena, și prim-ministrul nostru a luat în primire bugetul cheltuelilor comune pe anul acesta, pentru a-l aduce la cunoștință publică, pe calea presei, ceea ce s'a și întâmplat.

Despre celelalte lucruri, isprăvite la Viena, domnul ministru-president, sosit acasă Luni dimineața, a făcut comunicare numai celor ce-i stăteau mai aproape. Probabil, că în urma sfaturilor acestora, a făcut apoi comunicare despre ele și consiliului de miniștri, care aflat, că situația e atât de gravă, încât ministerul nu mai poate să stea în fruntea țării, ci trebuie să se retragă. A decis deci imediat demisionarea, și contele Khuen Héderváry a și plecat Marți sara la Viena, pentru a prezenta Monarhului de nou demisia guvernului.

Ce se întâmplase adevărat la Viena? În audiența pe care a avut-o la palat, contele Héderváry a cerut dela Maiestatea Sa jertfirea ministrului de războiu *Auffenberg*, pe motivul, că nu se bucură de simpatii partidului guvernamental, în așa măsură, ca cererile sale să poată fi toate împlinite din partea delegațiunii maghiare, fără împotrivire; ba din contră, guvernul se teme, că ministrul de războiu va fi atacat cu vehemență din partea partidului seu. De aceea, ar fi bine, ca dnul *Auffenberg* să nu se presinte de loc în fața delegațiilor convocate pe 23 Aprilie n., ci să absenteze dela ședințele lor, făcându-se bolnav.

În formă potrivită îi s'a dat domnului prim-ministru a înțelege, că

dorința aceasta a sa nu poate fi împlinită, pentru că ea ar însemna o înfrângere a voinței Coroanei, și mai ales a voinței Moștenitorului de tron. Generalul *Auffenberg* rămâne deci în postul pe care-l ocupă, și se va prezenta în fața delegațiilor, pentru a-și apăra acolo proiectele și politica sa militară.

A mai cerut apoi domnul ministru-president ungar împuternicire dela Maiestatea Sa, să poată dizolva dieta, pentru a face alegeri noi, — dar Maiestatea Sa i-a denegat și aceasta cerere, probabil condus de temerea, că o eventuală nouă alegere poate avea rezultat și mai nefavorabil pentru guvern, opoziția poate să între întărită, iar nu sdrorbită în dietă, și atunci învingerea ei e și mai anevoioasă.

În urma acestui dublu refus, guvernului ungar nu i-a rămas decât alta de făcut, decât să tragă consecințele și să se retragă, acum a două oră.

Cu formarea noului cabinet Maiestatea Sa, Monarhul, va încredința, probabil, pe domnul *Lukács László*, ministrul de finanțe al cabinetului demisionat, care a fost invitat pe astăzi în audiență la palat. Demisionarea cabinetului a fost anunțată ieri, Joi, dietei ungare, prin rostul contelui Héderváry, și dieta s'a prorogată, până la formarea noului cabinet. Natural, că în urma celor întâmplate, delegațiile nu se întrunesc la 23 Aprilie n. ci mai târziu, după rezolvarea crizei ministeriale ungare.

Sinodul arhidiececan.

Ședința a treia.

S'a ținut Mercuri, în 17 Aprilie nou. Președinte I. P. S. S., Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, notar de ședință *Mateiu Voileanu*.

Notariul *Dr. Pavel Roșca* citește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică, cu îndreptările propuse de deputații: *Zevedeiu Mureșianu*, *P. Cosma*, *Nicolae Ivan* și de *I. P. S. S.*, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*.

Concedia cerut de deputatul *Dr. Ioan Stroia* pe întreaga sesiune se acordă.

Mai multe petiții intrate la birou se predau comisiei petiționare.

Deputatul *Ostavian Goga* face următoarea propunere:

„Să se aleagă o delegațiune din sânul sinodului, care în frunte cu *Esceleanța Sa*, Mitropolitul, să prezinte ministrului de culte un memoriu, în care arătând insuficiența mijloacelor materiale ale preoției, să ceară urcarea salariului preoției din bugetul statului la suma minimală de coroane 2400 la an, retribuțiune egală pentru toți preoții. Să fie însărcinat consistorul a face prin organele sale o anchetă, care să statorască diferitele categorii ale veniturilor statale la preoțimea de astăzi, să pregătească pe baza acesteia un proiect pentru uniformizarea lor și desființarea acestora, cari nu sunt compatibile cu prestigiu moral al tagmei preoțești. Despre acestea să se raporteze în sesiunea viitoare a sinodului arhidiececan.”

Propunerea se predă comisiei bisericești.

Același deputat mai face propunerea următoare, care se predă spre studiere comisiei organizatoare:

„Sinodul să hotărască: punctele b) și c) din hotărârea sinodală nr. 116/1900 se

eliminează și se scot din vigoare, iar protopopilor li se votează din fondul general administrativ câte o retribuție de 300 cor. în protopopiatele sub 20,000 suflete și 400 cor. în cele cu peste 20,000 suflete. Această retribuție li se acordă cu începere dela 1 Ianuarie 1912 în rate semestrale decursive. Protopopii sunt datori să cerceteze școlile și bisericile și să conducă examenele de cătrei cere trebuința, fără a mai primi diurne dela comunele bisericești, afară de alegerile de parohi și învățători, când sunt retribuți conform muncii lor.”

I. P. S. S., Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, dă unele lămuriri cu privire la chestiile atinse de deputatul *Goga* în motivarea propunerilor sale.

Deputatul *Zevedeiu Mureșianu*, care asemenea anunțase o propunere, și-o retrage, în urma lămuririlor primite.

Se intră în ordinea de zi.

Comisiunea verificatoare, constituită sub prezidenția protopresbiterului *Romul Fardiu*, raportează prin referențial *Dr. Octavian Vasu*, cumă deputatul *Dr. Enea Papiu* și *Dr. Aurel Vlad* și-au prezentat credențialele, cari aflându-se în deplină regulă, se propune din partea comisiei verificarea acestor deputați.

Sinodul îi declară verificați.

Comisiunea propune verificarea deputaților din cercul electoral *Ilia-murășanș*, *Dr. Șt. Chirilovici* și *Victor Tordășianu*, iar cu privire la greșelile făcute în unele comune, cu ocaziunea alegerii, consistorul să ordoneze cercetare.

Vorbește în chestia aceasta *P. C. Sa* Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, apoi deputatul *P. Cosma*, iar sinodul primește propunerea comisiei.

Aceeași comisiune propune verificarea deputaților *Oct. Goga* și *Eugen Todoran*, a căror mandate au fost atacate prin două proteste, după ce actual scrutinului a decurs în regulă, iar motivele înșirate în proteste nu sunt acceptabile.

Deputații numiți se declară verificați.

Urmează raportul comisiei organizatoare, constituită sub prezidenția *P. C. Sa*, Arhimandritului *Dr. Ilarion Pușcariu*.

Raportorul *Dr. Nicolae Vecerdea* propune, ca raportul consistorului plenar să fie luat la cunoștință în general și în special.

Se primește, și față de decedatul acestor consistorial onorar *Dr. Liviu de Lemény*, cum și față de profesorii seminariilor decedați, *Aurel Bratu* și *Nicolae Vătășan*, sinodul își exprimă condolențele prin sculare.

Urmează raportul comisiei bisericești, constituită astfel: președinte asesorul consistorial *Galacteon Șagău*, raportor *Dr. Vasile Saftu*.

Comisiunea face cu privire la raportul general al consistorului, ca senat bisericesc, următoarea propunere:

„Având în vedere supremul scop al bisericii noastre naționale strămoșești, care este formarea caracterului religios moral în fiecare credincios: în conformitate cu frumosul discurs al *Esceleanței Sale I. P. Sfințitului nostru Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu*, cu care a deschis sesiunea actuală a sinodului arhidiececan, sinodul hotărăște, că 1. ia cu plăcere act de toate pastoralele *Esceleanței Sale*; 2. ia cu plăcere act de toate dispozițiile consistoriului arhidiececan, cari privesc această importantă chestie; 3. își exprimă hotărâta dorință, ca în 1. ia oasărmă fiecare slujitor, dela cel mai mare până la cel mai mic, să fie un organ plin de însuflețire, ale căruia fapte, în întreaga lui viață, să isvorască dintr-o credință luminată și puternică, dintr-o creștere caldă și bisericească, dintr-un sentiment profund religios, urmărind numai și numai pe toată linia realizarea mult doritului caracter religios moral. Pentruca toți slujitorii, mari și mici, să-și poată împlini această sfântă datorie, față de care biserica noastră strămoșască nu-și poate împlini sublima ei chemare pentru fericirea mult cerutului no-

stru neam: Consistoriul arhidiececan să caute o modalitate, prin care să se facă posibilă tuturor slujitorilor împlinirea datorițelor acestora.”

Se naște discuție. E în contra acceptării propunerii *P. C. Sa*, Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, *Parteniu Cosma*, *Nicolae Ivan*, iar pentru primirea ei *Romul Fardiu*, și *Dr. Nicolae Bălan*. Iși spune părerea și *I. P. S. S.*, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, în urmă comisiei își modifică propunerea, conform părerilor exprimate, și sinodul o primește în textuarea dată mai sus.

Același raportor propune, ca raportul consistoriului, ca senat bisericesc, să fie luat spre știre, și în special, cu unele propuneri, pe cari sinodul le acceptează, ascultând întâi părerile *P. C. Sa*, Protosincelului *Dr. Eusebiu R. Roșca*, ale protopresbiterului *Dr. Ioan Lupăș* și *Romul Fardiu*, și ale raportorului.

Urmează raportul comisiei școlare. S'a constituit sub prezidenția protopresb. *Z. Mureșianu*.

Raportorul *Dr. Ioan Lupăș* propune, ca raportul general al senatului școlar să fie luat spre știre, în general, considerat fiind de cetit, după ce a fost tipărit și împărțit între deputații sinodali.

Se primește.

Raportul senatului școlar se ia apoi spre știre și pe articole, ca acceptarea propunerilor potrivite, făcute din partea comisiei școlare.

Discuție se naște la chestia ridicării unui nou gimnasiu în Brad. Vorbește deputații sinodali *Vasile Damian*, *Nicolae Ivan*, *Romul Fardiu* și *Esceleanța Sa*, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*. Se primește propunerea comisiei, ca noua zildire gimnasială să fie ridicată cât mai curând.

Se mai naște discuție și la chestia inspecției școlare. Au vorbit deputații *Nicolae Ivan*, *P. C. S.*, Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, *R. Fardiu*, *Dr. Nicolae Cosma*, *Lazar Toteanu*, *Octavian Goga*, *Nicolae Bogdan*, *Dr. Bălan*, *Dr. Saftu*, și la urmă *I. P. S. S.*, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*. Se primește propunerea comisiei unei, ca o modificare a deput. *Nicolae Ivan*, cu o corectare a *Dr. O. Ghibu* să fie definitivat din partea consistoriului, și să fie încredințat numai cu inspecția școlarelor, nu și cu profesura.

Ședința proximală se anunță pe Joi, 18 Aprilie n. la orele 9 dimineața. Ședința se ridică la ora unu d. a.

Ședința a patra.

S'a ținut Joi, în 18 Aprilie n. S'a deschis la orele 9 dimineața. Președinte *I. P. S. S.*, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, notar de ședință *Lazar Tritteanu*.

Notarul *Mateiu Voileanu*, citește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică.

Rugărilor deputaților sinodali *Dr. E. Papiu* și *Nicolae Garoiu*, pentru acordarea de concedii, sunt luate în considerare și concediul cerut se acordă.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, deputatul sinodal *Nicolae Borza* face propunere, ca consistorul să întrevină la ministrul de războiu pentru înmulțirea posturilor de preoți militari, încă cu trei. *Esceleanța Sa* dă lămuriri și comunică sinodului, că s'au făcut deja demersuri în privința aceasta, dar fără rezultat.

Propunerea se predă comisiei bisericești spre studiere.

Deputatul *Dr. Nicolae Bălan* face propunerea următoare:

„Praxa existentă în biserica ortodoxă întregă și astfel și în sinul bisericii noastre este, că candidații de preoți, înainte de a primi darul hirotoneiei, se căsătoresc. În întreaga noastră mitropolie avem numai câteva cazuri de abateri dela această praxă generală. Ce e drept, normele canonice ale bisericii ortodoxe nu impun candidaților la preoție să se căsătorească,

precum nu le impun nici să nu se căsătorească (legea celibatului), ci lasă la voia lor liberă să se decidă, înainte de Hirotonie, ori pentru una, ori pentru cealaltă, — dar fapt este, că în biserica noastră, ea și în celelalte biserici ortodoxe, preoții, afară de rarissime excepții, se căsătoresc. Această praxă, bazată pe dreptul divin, este bună; pentru că, de o parte, fereste pe preoții noștri de scăderile clerului celibatar, iar de altă parte le dă posibilitatea să premeagă popoului cu exemplu bun în privința chivernisirii casei lor și a educației familiei lor. Cum și-a împlinit preoțimea noastră aceste îndatoriri morale, știm cu toții; căci, pe lângă toate lipsurile materiale cu care a avut și are să lupte și astăzi, a crescut în bune obiceiuri familii numeroase de oameni onștiți și folositori neamului, din care fac parte. Îndeosebi preoțimii este a se mulțumi creșterea păturei intelectualilor noștri.

Grea de tot e însă soarta acelor preoți, cari, după câțiva ani de căsătorie, rămân văduvi și cu copii, adese ori numeroși, cari au trebuință de educație și de o îngrijire părintească. În condițiile de viață mai patriarhală și cu raporturi mai bune dintre oameni de până acum, se găsea de celea mai multe ori vre-o rudă a preotului, care lua asupra sa angajamentul moral, ca să poarte grijă de educația copiilor rămași orfani de mamă. Astăzi însă, când condițiile de traiu mai grele și mai aspre îndrumă pe cei mai mulți muritori să ugete mai întâiu la țina lor proprie, se găsește mai cu anevole asemenea inimi nobile, gata a se jertfi pentru binele altora. În asemenea cazuri, copii de preoți rămași orfani de mamă ajung pe mâna servitorilor și a străinilor, și cresc ca vai de ei, lipsiți de binevoianțele unei educații îngrijite și corespunzătoare poziției părinților lor.

Cum s'ar putea sări într'ajutor acestor orfani? Fără îndoială, mai bine prin aceea, că s'ar îngădui a doua căsătorie a preoților. Chestiunea aceasta e la ordinea zilei și se discută cu viu interes în biserica ortodoxă; dar, după cât se poate prevedea astăzi, nu sunt nădejdi că se va rezolvi în mod favorabil într'un viitor apropiat. Prin urmare trebuie căutată o altă modalitate. Dacă biserica oprește pe preoții văduvi să se căsătorească a doua oară, ea e moralmente obligată să le ușureze greul vieții prin aceea, că le va da mână de ajutor la creșterea copiilor lor. Nu mai puțin datorare e biserica să sară și în ajutorul acelor copii de preoți, cari rămân orfani de tatăl lor și fără pensie satisficientă, ca să poată fi creșcuți în mod corespunzător.

Aceasta se poate face prin înființarea unui orfelinat sau azil pentru creșterea copiilor orfani ai preoților. În biserica noastră până astăzi n'aveam astfel de instituții de caritate sau filantropie organizate, ceea ce nu înseamnă, că în biserica noastră nu s'ar face acte de caritate creștinească; se face, dar fără organizare, dela om la om. Progredând însă biserica noastră și dându-se o interpretare din ce în ce mai superioară principiilor moralei creștine, trebuie să ne gândim și la datorințele de a purta grijă de alinare lipsurilor și a necazurilor și prin instituții de caritate, organizate pe baza unor principii morale mai superioare decât acela al întinderii unei bucați de pâine cerșitorului dela ușa casei. O biserică, care produce astfel de roade ale iubirii de aproapele, — căștigă încrederea și alipirea credincioșilor ei, ca une, care se luptă să-și realizeze principiile morale ce o însuflețesc și care poartă la inimă binele celor loviți de soartă. Din experiențele de până acum putem spune, că și la noi, fiecare scop moral mareț își găsește inimile creștinești, cari să-și facă cu putință realizare. Așa se vor găsi înecet cu înecetul sprijinitori și ai unui orfelinat sau azil pentru orfanii de preoți, poate chiar astfel de oameni, cari vor fi simțit cândva lipsa lui.

Bazat pe aceste motive propun, ca Ven. sinod să îndrume Ven. Consistor arhidiecezan, să studieze chestiunea înființării unui orfelinat sau azil pentru orfanii de preoți, căutând mijloacele și modalitățile necesare pentru înființarea lui, și având a raporta despre acestea într'o viitoare sesiune a sinodului.

Se intră în ordinea de zi.

Comisiunea financiară, constituită sub presidenția deputatului Vasile Dămban, raportează prin referentul Dr. Valer Moldovan asupra raportului general al consistoriului, ca senat epitropesc.

Raportul consistoriului, la propunerea comisiunii, se ia în general la cunoștință, considerându-se de cetit, după ce a fost tipărit și împățit între deputați.

Raportul se ia apoi spre știre și în special, priminduse propunerile potrivite ale comisiunii.

Discuție s'a născut la „fondul cultural”. A vorbit Vasile Dămban, Romul Fardui,

Escelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, I. A. Preda și Victor Torțășianu. Se primește propunerea, ca fondul cultural să se întregască până la suma declarată deja de neatacabilă, iar încasările la acest fond să se facă pe calea pe care consistoriul o va afla de potrivită, dar cu toată energia.

Cu privire la raționințele comunelor bisericești, comisiunea propune luarea la cunoștință a raportului consistoriului. Deputatul Nicolau Borzea propune, ca la consistoriu, raționințele se fie rezolvate în curs de zece luni dela înaintarea lor. După observările făcute de deputatul Victor Torțășianu, și răspunsul lui Nicolau Borzea, se primește propunerea acestui din urmă.

În numele comisiunii organizatoare, raportorul Dr. Nicolau Vecerdea cetește raportul consistoriului în chestia modificării statutelor fondului de pensii, precum și propunerea comisiunii, ca statutele fondului de pensii să fie modificate în sensul propunerii consistoriului, — astfel, ca să fie admiși la fondul de pensii al arhidiecezei și cateheții dela școlile străine, iar anii de serviciu din altă eparhie să fie computați la pensie.

Vorbește la obiect deputatul Zevedeu Murășianu și propune amânarea modificării statutelor și convocarea unei anchete, care se studiază bine statutele și să le modifice conform intereselor preoțimii.

Deputatul I. A. de Preda nu e contrar propunerii de amânare, dar rectifică unele afirmări ale antevorbitorului.

Deputatul Const. Dimian e pentru primirea propunerii de amânare.

Protopresbiterul Sergiu Medeanu încă e pentru primirea propunerii, dar în altă formă, astfel, ca la modificarea statutelor să se țină în vedere eventuala îmbunătățire a dotațiunii preoților, pusă în vedere de guvern. Face propunere nouă de amânare, în acest înțeles.

Raportorul, Dr. Nicolae Vecerdea, deolară, că acceptază propunerea deputatului Medeanu.

Sinodul încă o primește.

Același raportor cetește raportul consistoriului în chestia sistemizării unui nou post de coreferent școlar și instituirea în acest post a dnlui Dr. Ioan Mateiu. Propune aprobarea peșilor făcuți din partea consistoriului.

Sinodul ia la cunoștință angajarea noului puteri.

Același raportor cetește raportul consistoriului în chestia averii fostelor reuniuni învățătorești; propune luarea la cunoștință a felului cum a dispus consistoriul de aceasta avere, și aprobarea literilor fundamentale, prezentate din partea consistoriului.

Sinodul aprobă literile fundamentale ale fondului format de consistoriu din averea fostelor reuniuni învățătorești, cu modificările făcute din partea comisiunii organizatoare.

Raportorul comisiunii financiare, Nicolae Borzea, cetește raportul consistoriului către sinod, în chestia școlii centrale din Sibiu, în zidirea căreia s'a investit suma de 52,000 coroane, bani luși din fondul catedralei.

Comisiunea propune luarea la cunoștință a raportului consistorial și aprobarea investirii făcute. Se naște discuție. Vorbește deputatul P. Cosma, apoi I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, I. A. de Preda, P. C. Sa, Protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, (care propune, ca investirea făcută să se iee la cunoștință, dar în viitor consistorul se observe normele în vigoare cu privire la administrarea diiferitelor fonduri și investirea banilor), în urmă deputatul Nicolae Ivan, care dă lămuririle necesare în chestia școlii centrale din Sibiu.

Se primește propunerea comisiunii, cu întregirea făcută de P. C. Sa, Protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca.

Comisiunea școlară raportează, prin referentul Victor Păcală, în chestia raportului consistorial, referitor la conferențele învățătorești. Cetește raportul consistoriului și propune reactivarea conferențelor, în felul cum se țineau mai înainte, în consonanță cu propunerea consistoriului.

Se primește.

Același raportor cetește proiectul consistoriului cu privire la arondarea cerurilor de intrinare a conferențelor învățătorești.

Comisiunea nu s'ia arondarea de potrivită; propune deci restituirea actului, pentru ca consistoriul să facă altă arondare.

Se primește.

Sedința proximă se anunță pe Vineri la orele 9. Încheierea ședinței la 12 fără un sfert.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral al tractului „Cetatea de piatră”.

Sinodul protopresbiteral ordinar al tractului Cetatea de piatră în anul acesta s'a ținut la 24 Febr. st. v. în reședința protopresbiterală din Lăpușul Unguresc.

După ce s'au adunat membrii sinodali și după invocarea Duhului sfânt, protopresbiterul tractului Dl Vasile Dama prin o cuvântare frumoasă și bine potrivită momentului, în care se arată în mod cronologic progresul realizat dela înființarea acestui tract până azi, când dânsul se depărtează din tractul nostru, — declară sinodul anului 1912 deschis.

După constatarea membrilor prezenți, constituirea biroului, verificarea membrilor sinodali aleși pe noul period de 3 ani 1912-1914, și după alegerea comisiunilor organizatoare și financiare, se prezintă raportul general al oficiului protopresbiteral despre starea protopresbiteratului la finea anului 1911 și în legătură cu acesta re-cercarea Preaven. Consistor arhidiecezan dela 2 Maiu 1911 Nr. 5359 Plen. pentru a se declara sinodul acesta protopresbiteral în chestia cererii comitetului parohial din Vălenii Șomoutei de a fi încorporată această comună la protopresbiteratul Cetății de piatră.

Se dau comisiunii organizatoare. Se prezentează raportul comitetului protopresbiteral și raționințele fondurilor protopresbiterale pe anul 1911 precum și bugetele acelor pe anul 1912. Se dau comisiunii financiare. Ședința se suspendă până ce comisiunile își vor termina lucrările.

Redeschizându-se ședința se pune la ordinea zilei raportul comisiunii organizatoare. Raportorul același cetește raportul oficiului protopresbiteral, iar sinodul primindu-l în general îl ia de bază la dezbateră specială. Trecându-se apoi la dezbateră specială, se ia punct de punct și se aduc concluzi în merit.

Dintre concluziile de interes mai general amintesc următoarele:

Punctul 1 și 2, referitor la aprobarea din partea Preaven. Consistor arhidiecezan a concluzelor sinodului protopresbiteral din 1911 și referitor la alegerea membrilor acestui sinod pe un nou period de trei ani. Se ia spre știre.

La punctul 2 referitor la cererea comunei Vălenii Șomoutei de a se încorpora la protopresbiteratul Cetății de piatră, la propunerea comisiunii se enunță următorul concluz:

Fiindcă comuna Vălenii Șomoutei din vechime s'a ținut totdeauna de protopresbiteratul Cetății de piatră, sinodul se deolară pentru încorporarea acestei comune la protopresbiteratul Cetatea de piatră.

În legătură cu aceasta sinodul e de părere, ca împreună cu această parohie să se încorporeze la acest protopresbiterat și celelalte comune învecinate parohiei Vălenii Șomoutei și anume: Finteușul mare cu filiile Bozinta și Berchezu, cari încă au aparținut mai înainte protopresbiteratului vechiu al Choroșului și cari fiind în depărtare mare dela centrul protopresbiteratului Deș, ca și comuna Vălenii Șomoutei, nici într'un caz nu se pot despărți așa, ca una să fie la protopresbiteratul Cetății de piatră, iar celelalte la al Deșului, ori rămân toate la al Deșului.

Punctul 4 referitor la strămutarea protopresbiterului Vasile Dama, ca protopresbiter al tractului Răghin, prin ce protopresbiteratul acesta rămâne vacant, și la numirea preotului Andreiu Ludu ca administrator protopresbiteral al tractului nostru Cetatea de piatră. Se ia spre știre înalta rezoluție consistorială din 5 Decembrie 1911 Nr. 13,205 Plen. prin care protopresbiterul Vasile Dama e numit protopresbiter al tractului Răghin, și totodată pătruns de adâncă recunoștință față de P. O. D. protopresbiter Vasile Dama, care în urma așei denumiri părăsește tractul nostru, sinodul se simte plăcut îndemnat a-și exprima sincera mulțumire pentru rodnică sa activitate, pe toate terenle țînătoare de oficiul său, în decursul conducerii acestui protopresbiterat, ridicând în scurt timp bisericile și școlile la o stare înfloritoare.

Ca semn al acestei recunoștințe, ce clerul și poporul din acest protopresbiterat o păstrează și o va păstra și în viitor primului protopresbiter al noului tract al Cetății de piatră, sinodul voește a eterniza numele lui iubit prin înființarea unui fond care va purta numele „Protopresbiterul Vasile Dama”. Modalitățile înființării și scopul acestui fond la va propune comisiunea financiară.

Numirea preotului Andreiu Ludu, de administrator protopresbiteral al acestui

tract, se ia spre știre cu aceea, că sinodul re-greț, că prin actul acesta P. Ven. Consistor Arhidiecezan a deosebit preoțimea din acest protopresbiterat, cu toate că în împrejurările de azi și în acest tract se s'ia preoți apți de a conduce și reprezenta în calitate de administratori oficiul protopresbiteral.

Punctul 5, referitor la starea culturală a credincioșilor, la propunerea comisiunii, se ia spre știre cu observarea, că pe viitor se obligă toți preoții și învățătorii a se face membri la Asociațiune, iar oficiul protopresbiteral e îndatorat a arăta la sesiunea proximală cu numele pe toți acei preoți și învățători, cari au neglijat această datorință.

Punctul 7, referitor la convețuirile nelegiuite, — la propunerea comisiunii și cu aditamentul membrului Ioan Perhaiță se decide, că comitetele parohiale, în ceroul lor de activitate normat în Statutul Organig, spre a împedece înmulțirea convețuirilor nelegiuite, se îndatorează a lua concluzi de a fi pedepsiți aspru toți acei credincioși, cari ar îndrăzni să facă nunte, fără de a fi primit mai înainte cununia în biserică. Concluziile aceste fiind apoi aprobate din partea Preaven. Consistor arhidiecezan se pot executa în caz de lipsă și cu intervenirea organelor administrative politice.

Comisiunea financiară prin raportorul său propune și Sinodul în unanimitate și cu mare însuflețire enunță următorul concluz:

Considerând meritele necontestate, ce și le-a căștigat protopresbiterul Vasile Dama pe terenul bisericesc, școlar și epitropesc, în scurtul timp cât a condus tractul nostru protopresbiteral, prin activitatea-i neobosită, în urma căreia s'a făcut vrednic de recunoștință și mulțumita clerului și popoului din protopresbiterat, votată cu stăta însuflețire de acest sinod la propunerea comisiunii organizatoare;

considerând, că toate fondurile de cari dispune azi acest protopresbiterat s'au înființat în partea cea mai mare la inițiativa acestui protopresbiter, și toate au ajuns la starea de azi cu deosebire prin chivernisirea corectă și dotarea din partea lui și prin deosebită cruțare;

considerând, că dotația protopresbiterului tractual acum se plătește din repartiția, ce o mare greutate se încasează dela comunele bisericești;

considerând, că punându-se de bază la crearea unui fond nou suma de 2500 coroane, luată din fondul administrativ, care fond nu are statate, suma aceasta formează un fond, care nici decum nu se poate atinge,

în fine considerând, că pentru munca desint-resertă, dezvoltată numai în interesul binei obșteșe, dând ibitalui nostru protopresbiter o răsplătă bine meritată, prin aceasta protopresbiteratul nostru dovedește, că știe aprecia munca cinstită, iar viitorilor protopresbiteri le poate servi această manifestare ca stimulu de a emula în fapte vrednice;

sinodul decrează înființarea unui fond cu numele „Protopresbiterul Vasile Dama” cu menirea, ca din venitul lui să se solvească cu timpul dotația protopresbiterului tractual, eliberându-se atunci comunele bisericești de sub greutatea repartiției de azi.

Fondul acesta se înființează astfel:

1. Din fondul administrativ cu suma de 2500 cor.
2. Din donațiunea, făcută acum din partea protopresbiterului Vasile Dama în sumă de 200 cor.
3. Din contribuțiile preoților și învățătorilor fiecare cu suma de 5 cor., și
4. Din colecta ce se va întreprinde printre mireni.

Comitetul protopresbiteral se însărcinează a veni la sesiunea proximală sinodală cu un proiect de litere fundamentale pentru fondul „Protopresbiterul Vasile Dama”.

Local vacant de esesor în scaunul protopresbiteral se întregeste prin alegerea parohului Alexiu Latîș din Plopiș. Iar ca notar al scaunului se alege Stefan Mile, paroh în S.-Copolnic.

Urmează apoi la ordinea zilei alegerea membrilor în corporațiunile protopresbiterale pe noul period de 3 ani 1912—1914, și anume: a) în comitetul protopresbiteral, din cler: Teodor Șovrea, paroh, Fănașe și Nicolae German, paroh, Rohia, iar dintre mireni: Dr. Gavril Buzura, adv., Dr. Ioan Petruș, cand. de adv., ambii din Lăpușul-unguresc, Ioan Filip, notar în Fănașe și Alexandru Pop, primar com., Rogoz. Suplenți s'au ales trei membri; b) în epitropia protopresbiterală, din cler: Alexiu Latîș, paroh, Plopiș, iar dintre mireni: Ioan Dragomir, inv., S.-Copolnic și Gavril Nchita, învățător în Peteritea, iar suplenți s'au ales doi membri.

Cu aceasta terminată fiind toate vicerile, prezidențial, protopresbiter, prin o ovăntare adâncă simțită mulțameste membrilor, din cari cei mai mulți dela început activității sale au lăsat parte activă în sinod și celelalte corporațiuni tractuale, pentru valorosul lor sprijin și pentru înțelepciunea arătată în toate discuțiile întămplătoare în sinodul protopresbiterial, și li roagă să continue pe calea cea bună de până acum, dând succesorului său în oficiu tot astfel de sprijin în deslegarea greielor probleme, dela care depinde binele și fericirea bisericii din acest protopresbiterat, apoi declară sinodul de închis.

Membrii sinodali prin parohul Ioan Perhaită și Dr. Ioan Petruț exprimă protopresbiterului Vasile Duma, mulțămite sincere pentru conducerea înțeleaptă a desbaterilor din acest sinod și din cele de mai înainte ce le-au condus și îi doresc, ca Dumnezeu să-i dea tărie și voință, ca și în tractul ce i s'a încredințat să poată îndeplini tot astfel de fapte bune și folositoare, precum a îndeplinit în tractul pe care azi îl părăsește.

Un membru sinodal.

Învățătorii de stat contra șovinismului.

Cetim în ziarul „Deutschungarischer Volkfreund“ de sub conducerea distinsului naționalist german Victor Orendi Hommenav, un raport de mare interes, despre salarizarea și soarta învățătorimii și despre atitudinea învățătorimii ungurești față de șovinismul practicat în școlile populare.

Câtă vreme statul de ofolanții mai înalți ai săi se îngrijește, dându-le salare relative bune, 32.000 de învățători sunt lăsați în greșă sau disgrația guvernului, și trebuie să se mulțamească cu un salariu de cerșitori. Învățătorii, cari au să instruzioneze câte 80—100 de școlari primario, după un lung timp de serviciu, ca suplenți fără salariu, anual 800—1000 cor., învățătorii suplenți 400—600 cor., ba nu e raritate nici profesorul, care după un serviciu de 20—25 ani trebuie să fie mulțamit cu un salariu de 1400—2400 cor. Pe lângă aceasta învățătorul trebuie să tremure vecinic, că-și va perde pânea. Și vai de acel învățător, care nu poate erăta la școlari succesul cerut „în limba de stat maghiară“, cerut de legea apponyană! Și dacă nu e în stare de a infiltra școlărilor „în mod suficient“ cunoștința limbii maghiare, este la moment suspendat și trebuie să se bucure, dacă nu e pus în cercețare pentru o „ținută dușmănoasă statului“. Numai în anul trecut s'a întâmplat, că au fost suspendați 233 învățători și 28 învățătoare; iar 5 au fost pedepsiți de judecătorie. Stările acestea au produs în învățătorimea ungurească de stat o fermentare mare.

În adunarea generală a reuniunii învățătorilor din întreaga țară, ținută în Budapesta la 4 a unei curente, și-au dat expresiunea acestui spirit de nemulțumire 8000 de învățători prezenți. Ajungând — în urmalegerii de președinte a învățătorului cu sentimente radicale, osaban, — un comitet radical în fruntea reuniunii, adunarea generală a luat următoarele decizii:

Pe foștii miniștri de instrucție Wlassics și Apponyi reuniunea îi șterge dintre membrii săi de onoare.

Intreagă învățătorimea își exprimă dorința pentru o reformă a legii electorale drepte, pentru că ea consideră și pe naționalități și pe lucrători de cetățeni cu aceleași drepturi, ai acestei patrii.

Prețind un salariu drept și corespunzător statului învățătoresc și muncii implinite de învățători.

Adunarea a mai declarat, că nu va mai primi cu tăcere măsurile nedrepte cari se iau pentru „succesul nesuficient“ în instruirea limbii maghiare. („Românul“)

Conferința Dlui Dr. I. Lupaș.

După cum s'a anunțat în ziarul nostru, părintele Lupaș a ținut Mercuri, în 17 Aprilie n. a. c. la ora 5 p. m. la „Asociație“ o conferință istorică, despre „Misiunea episcopului Gherasim Adamovici și Ion Bob la curtea din Viena în 1792“.

Dsa a vorbit mai bine de un ceas, evocând cu o căldură deosebită în espunerea evenimentelor starea mai ales politică a poporului românesc în veacul al XVIII-lea.

A tratat mai amănunțit epoca lui Iosif al II-lea și planurile mântuitoare ale acestuia pentru popoarele imperiului, și cum la sfârșitul vieții sale s'au prăbușit toate reformele luminate, pe cari voise să le inactiveze în cursul cărmuirii sale.

Românii deșteptați prin măsurile acestui înțelept împărat, și-au fixat și ei postulatale lor în „Supplex libellus Valachorum“, pe care însă dieta din Cluj dela 1791 l-au acoperit de injurii la adresa neamului nostru.

Deși prevedeau aceste rezultate — căci cele „trei staturi“ își temeau puterea, — Românii n'au desuădjduit, ei au cerut în noua petiție realizarea postulatelor naționale. Acum însă au știut afla organele potrivite, prin cari să se întreprindă o astfel de operă gingașă și însemnată. Ei au pus în fruntea lor pe arhiepiscop, și astfel vedem pe arhiepiscopii Adamovici și Bob, plecând după multe pedeci — în 1792 la Viena.

Aici n'au fost împărțâți la început de un tratament prea bun, dimpotrivă, au trebuit să aștepte cu vreme de aspră muștrare pentru atitudinea lor. Adamovici avea o situație mai ușoară, încât a putut erăta înscărcinarea scrisă ce i-au dat-o cei 29 de protopopi în Sibiu. Bob însă n'a avut un astfel de aot. Cu toate acestea, ei au dovedit o atitudine din cele mai conștiente, susținând cu pricepere și căldură cauza națională.

Deși situația lor era din cele mai grele, totuși au isbutit să scoată pentru Români art. LX.—1792 și decretul nr. 2812 din același an, prin cari li se încuviințează și lor toate beneficiile, întru cât ele nu sunt ocupate de celelalte confesiuni. Episcopii au dat din nou alte petiții, dar văzând că rezolvirea lor întârzie, s'au înapoiat la credincioșii, de sigur o' o decepție și experiență de mare preț.

Păr. Lupaș a vorbit foarte limpede și cu un avânt, care-l pune în fruntea preapuinților noștri conferențieri în adevăr buni.

Deși mulți din colegii dsale sinodali au lipsit — s'au încasat totuși peste 300 cor. cari se vor adăuga la fondul ziaristilor. Anunțăm cu plăcere, că frumoasa conferință va fi publicată în ziarul nostru. M.

NOUTĂȚI.

Meeting național. Duminecă s'a ținut în biserică Sf. Gheorghe din ospitala română o mare adunare pentru serbătorirea celor 16 elevi, eliminați din seminarul dela Oradea mare. Cortegiul a pornit din Ciugiu dimineața la 10 ore, cu muzică și cu drapele; a trecut prin bulevardul Elisabete, oalea Victoriei, pe străzile Carol și Lipsocani, până la biserică Sf. Gheorghe. Acolo, la sfârșitul serviciului divin, parohul bisericii a citit o rugăciune, în care a pomenit pe rând numele celor 16 tineri dela Oradea. S'au rostit mai multe cuvântări și s'a primit o moțiune, în care se trimite salutul frățesc de iubire și îmbărbătare seminaristilor pentru lupta purtată în interesul susținerii limbii românești. Dela biserică cortegiul s'a îndreptat spre bulevardul Academiei și a depus o coroană pe statua lui Mihai Viteazul. După câteva vorbiri, mulțimea s'a împrăștiat în liniște.

Naționalitățile și presa engleză. Ziarul „Budapesti Hirlap“, în numărul său de Marti, publică mai multe părți din epistola unui amic ungar din Londra. Amicul se jălătește, că ziarele engleze își întorc fața dela unguri și de-o vreme începe încep a scrie tot cu mai multe simpatii pentru cauza naționalităților nemaghiare din Ungaria. Chiar și gazeta liberală „The Daily News“, care pe vremuri fusese o bună prietenă a lui Kossuth Lejos, într'un număr mai nou condamnă cu asprime politica de maghiarizare. „Mult mă tem, zice scriitorul îngrijorat, dela Budapest Hirlap, că sârmana noastră patrie va ajunge soarta Poloniei“.

Congres. Săptămâna aceasta s'a deschis la Roma al șaptelea congres împotriva tuberculozei. Inaugurarea solemnă s'a făcut la Capitoliu în prezența suveranilor Italiei, a ministrilor, autorităților și a unui mare număr de congresiști, veniți din toate țările lumii. Membrii congresiști au fost salutați de primarul Romei și de prim-secretarul congresului.

Caz de moarte. A răposat în Budapesta profesorul universitar și membru al Academiei, Vécsey Tamás, în etate de 74 de ani. Răposatul a propus la facultatea juridică dreptul roman.

Avis. S'a pus sub presă în București „Anuarul Presei Române și al Lumei Politice“ pe anul 1913. Luorarea este pusă sub patronajul „Sindicatului ziaristilor“ a cărui Președinte de Onoare este Majestatea Sa Regina Elisabeta a României. Această lucrare se tipărește în limbile română, franceză și germană, și presintă o deosebită atențiune.

Hymen. Silvia Vulcan și Nicolae Frâncu, contabili, logodți. Oprea-Cârțișoara. P. n. 25 Martie st. v. 1912.

— Dl. Ionel Predovicu, fiul preotului Ioan Predovicu din Amnaș, s'a logodit cu Dșoara Eleușa C. Rădulescu, fiica Dlui Constantin Rădulescu, Șeful Regiilor Statului, circumscripția Giurgiu, Românie.

Mulțămite. Pentru donațiunea de 400 cor. făcută de marele mecenat Vasile de Stroescu pentru bis. gr. ort. din parohia Chezdi-Mărtănuș, tractul Treisecaunelor, aducem sincere mulțămiri marului nostru binefăcător. Chezdi-Mărtănuș, la 4/17 IV. 1912. Ioan Dan, paroh gr. ort.

Catolicismul în America. O publicațiune apărută acum în Newyork arată, că pe teritoriul Statelor Unite se găsesc 15 milioane de romancatolici, cu un spor de 4 milioane în zece ani. Bisericele sunt în număr de 14 mii, cu vreo 17 mii de preoți. În ierarhia bisericii catolice americane se află 3 cardinali, 14 arhiepiscopi, 2 arhiepiscopi titulari, 97 episcopi și 15 abați. Seminarile sunt în număr de 83, cu 6 mii de teologi. Bisericele acestea susțin peste 5 mii de școli și azile.

Familie numeroasă. Soția unui țaran belgian din comuna Berleur a dat naștere la patru copii gemeni: un băiat și trei fetițe. Aceeș femea a născut în anul trecut trei gemeni, cari trăiesc cu toții. Astfel familia vrednicului țaran belgian a sporit, în timpul scurt de un an, toamai cu șapte suflete.

† Corneliu Roșescu, fost oficial la finanțe, după grele suferințe a încetat din viață, în 17 Aprilie la 5 oare p. m., în etate de 48 ani, fiind împărțâit cu sf. taine ale muribunzilor. Va fi înmormântat, astăzi, Vineri în 19 l. c. la 3 oare p. m. în cimiterul din Cluj. Fi-e țărana ușoară și memoria binecuvântată!

Exploziune de benzină. Într'un vagon de clasa a treia, pe calea ferată Râșița-Oravița, se urcase un negustor, care ducea o sine o sticlă de benzină. Deodată benzina a explodat și a rănit grav patru călători, și pe vre-o nouă mai ușor. Vagonul a luat foc, s'a produs o mare panică, — iar negustorul a sărit pe fereastră și a dispărut. Răniții, aproape toți români, au fost transportați la spitalul din Timișoara.

Intregire. Din Mulț. publică din Nr. 37/1912 a „T. R.“ a rămas nepublicat părintele G. Sglimbeș, din Cuciulata, cu 1 cor. iar ulterior a dăruit dl. Dr. Victor Fedor, medic oero. în Șraia 5 cor. cărora li se aduc cele mai sincere mulțămite în numele parohiei gr.-or. din Cuciulata. În 4/1 1912. George D. Cantor, episcop.

Bancnote falsificate. Din Viena se scrie, că de câțva timp circulează în mare număr banonotele falsificate de 20 coroane. Se deosebesc de cele veritabile prin hârția lor mai groasă și mai moale, — încolo imitația este dintre cele mai reușite.

Vânătoare scumpă. Regele George al Angliei, cu prilejul petrecerii sale în India, a fost invitat de maharadja din Nepal la vânătoare de tigri. În timp de 4 zile vânătorii au născut 30 de tigri. Distracția această a costat suma uriașă de cincisute milioane de coroane. Banii s'au dat de o parte pentru vânătorii și elefanților necesari, de altă parte ca bacșiș servitorimii și pentru alte trebuințe.

Scăpare aventuroasă. Nu de mult a fugit din temnița fortăreței Iusuvacei, din Muntenegro, fostul ministru muntenegrean Iovanovici și a scăpat la Constantinopol. Despre fuga sa au apărut în „Pall Mall Gazette“ câteva amănunte interesante: Pomenitul ministru de externe și amicii săi au suferit patru ani de temniță, osândiți pentru conspirație împotriva domnitorului Nichita. Intemnițării purtau în tot timpul lanțurile grele la mâni și picioare și aveau să suferă chinuri grozave. Dela o vreme s'au hotărât să facă o încercare de scăpare. În toată noaptea, fără a avea unelte necesare, au săpat în celulele unde erau arestați; peste zi acopereau intrarea cu salteaș și cu paie ce le aveau la îndemână. După o muncă de 6 luni au isbutit să se întâlnească în coridorul suteran; după alte două luni au reușit să rupă lanțurile dela mâni și picioare. În sfârșit, într'una din nopți, s'au văzut în libertate și nu s'au mai oprit până în capitala Tarcoiei. Muntenegru cere extradarea fugarilor. Se crede, că Turcia va refuza cererea.

Catastrofă pe ocean. Cel mai mare vapor din lume, „Titanic“, s'a izbit luni noaptea în apropierea țărmurilor new-foundlandeze de un munte plutitor de gheață. Lovitura a fost atât de grozavă, încât uriașul vapor s'a cufundat. Dintre 2368 de pasageri au scăpat numai 868, mai ales femei și copii; iar ceilalți: o mie patru sute douăzeci și-au găsit moartea în valurile mării. Căpitanul vaporului cu mai toți marinarii s'au înecat. Intre morți se găsește și milionarul Astor, apoi William Stead, care obținuse premiul Nobel pentru pace ș. s. — Vaporul „Titanic“ a fost clădit nu de mult, și era proprietatea societății White Star Line din Newyork, — a costat 70 milioane de coroane, având o greutate de 40 mii de tone.

La fondul Episcopului Nicolae Popea pentru masa învățătorilor meseriași al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ a dăruit dl. Dr. George Moroianu, atașatul comercial al României la Viena, 20 cor., iar la legatul Dr. Ion Borcia, pentru ajutorarea copiilor săraci din Săliște, aplicați la meserie, au mai dăruit: Dr. Ioan Lupaș, protopresbiter (Săliște), 10 cor., Anastasiu Beșu, dirigentul filialei „Albina“ (Dicio Sănmărtin), 2 cor., Dr. Ștefan Chirilovici, avocat (Ila), 5 cor., Nicolae Masrea, contabil (Hunedoara), 2 cor., Vasile C. Osavadă, dir. de bancă (Hunedoara) 5 cor., Virgil Cioban, preot militar, 2 cor., și Vic. Torășianu, president 10 bani.

Bioscopul Apollo din piața Hermann. Vineri 19 și Sâmbătă în 20 Aprilie se va da: Servitorime, dramă. Porumb mântuitor de viață, amuzant. Secretar necredincios, dramă socială în 2 acte, fi mul are lungime de 1000 metri. Dragoste și hipnotizm, dramă socială, 500 metri de lungă. Jertfa rușinei, dramă socială în 3 acte filmul este 1400 metri de lung. Tântălonia e supărat, amuzant. Reprezentații se dau la orele 6 și 8 seara, în zilele de lucru; iar în Dumineci și sâmbători la 3, 4 1/2, 6 și 8. În fiecare zi cântă la reprezentație muzica proprie.

Dela sinod.

În ședința de astăzi (Vineri) a sinodului arhiepiscopian s'a pus în discuție chestia seminarului. Sunt mai multe păreri. Majoritatea comisiunii organizatoare propune acceptarea părerii consistoriului, și adaptarea, apoi întregirea actualului seminar încă cu un edificiu nou, cuprinzând salele de învățământ, iar minoritatea e pentru ridicarea unui nou seminar, pe loc liber. S'au rostit vorbiri pentru una și pentru cealaltă dintre propuneri, iar la ora unu discuția s'a întrerupt, pentru a fi continuată după amiază la orele patru.

Din public.*)

Mulțămite publică.

Cu ocaziunea „produțiunii culturale“ cu elevii și elevele școlii de repetiție din Galați din 26 Martie (8 Aprilie nou) 1912, aranjată în sala mare a birtului comunal din Galați, sub conducerea subșcribului, au binevoit a contribui cu oferte în favorul „bibliotecii parohiale“ următorii p. t. domni:

Nicolae Borzea, protopresbiter în Făgăraș, Ilie Bolauț, catihet gr. or. în Făgăraș, Nicolae Aron, paroh gr. or. în Galați, Ieronim Preda, librar în Făgăraș, Ioan Moldovar, barbier în Făgăraș, câte 2 cor., Traian Păcală, învățător în Galați, Ioan Talbure, notar în Galați, Ioan Păcală, învățător în Jina, Ioan Paicu, învățător în Calbor, Moise Brambes, învățător penz. în Calbor, Moise Neagoe, primar în Calbor, câte 1 cor., Gheorghe Comanariu, învățător gr. oat. în Făgăraș 60 fil., Gheorghe Comșa, învățător în Avrig, Vasile Cristea, proprietar în Calbor, Ioan Cristea, colector în Calbor, câte 40 fil., Gheorghe Bruda, proprietar în Galați, și Ioan Visea, viceprimar în Galați, câte 30 fil. Suma 18 cor. 40 fil.

Produțiunea a reușit peste așteptare, părinții elevilor (50) au avut intrare grațuită, și a ramas venit și pentru bibliotecă.

Comitetul parohial din Galați în ședința dela 1/4 Aprilie 1912 a luat cu plăcere la cunoștință interesul ce-l poartă publicul român pentru luminarea poporului pe toate terenele, și aduce mulțămite pentru oferte.

Galați, 15 Aprilie 1912.

Nicolae Aron
paroh-prezident.

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor Arhidiecezan, se publică licitațiune minuendă, pentru a se da în întreprindere edificarea bisericii gr.-or. din Șugag, protopopiatul Sebeșului.

Licitațiunea se va ținea la 8/21 Aprilie a. c. în școala gr.-or. din Șugag — la 11 oare a. m.

Prețul de strigare este de 46.000 Cor. în care însă e cuprins și lemnul brut — pe care îl dă biserica — și prețul cărui se va detrage din prețul strigării cu ocaziunea licitații după-ce se va statori în înțelegere cu licitanții.

Pe lângă lemnul brut, mai dă biserica și următorul material care însă nu e cuprins în prețul strigării.

Anume:

1. Prundiș depus în figuri regulate M.³ 200.
2. Năsip aspru ales de petri M.³ 370.
3. Năsip spălat și cernut M.³ 50.
4. Piatra brută M.³ 985 și
5. Cărămida Mii 140.

Supraveghierea și conducerea lucrărilor pentru procurarea acestor materiale — îl privește pe întreprinzător, precum și punerea la dispoziția epitropiei bis. a uneltelor necesare la cernerea năsipului.

Licitanții sunt datori a depune 10%, valdiu în bani gata sau în hârtii de valoare. Comitetul parohial însă poate admite și licitanți pentru cari în lipsă de valdiu — girează persoane cunoscute, cu avere și demne de toată încrederea.

Licitanții pot fi numai persoane calificate și probate în aceasta meserie.

Comitetul își rezervă dreptul, de a da în întreprindere zidirea aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere.

Planul și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Șugag.

Reflecții nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese ori diurne pentru câștigarea informațiilor mai de aproape la fața locului, — precum nici pentru participarea la licitațiune. (102) 2-2

Șugag, la 24 Martie 1912 st. v.

Pentru comitetul parohial:

George Perian
paroh-șef.

Nicolae Bogdan
epitrop I.

Bănci de școală

se pregătesc în diferite sisteme, pe deplin corăspunzătoare, conform cerințelor igienice. Modelele se pot vedea în fabrica pentru bănci de școală a lui

(19) școală a lui 10-24

Wilhelm Connerth
Sibiu, Strada Gușteriții 53.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă

Telephon 88-89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferenc-körut 29

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

[448] 59- Director-șef

Dr. Cosmutza.

Favoritul mijloc de înfrumșetare a damelor din elită este

CREMA-MARGIT a lui Földes.

Această pomadă de obraz o folosește în toată lumea multe milioane de dame, fiind pe baza cercetărilor științifice cel mai nou produs de cremă pentru obraz, și după afirmarea renumiților chemici e cel mai bun și nestrăicimos mijloc pentru înfrumșetarea și rafinarea obrazului, cu cel mai rapid și sigur efect.

În restimp de vre o câteva zile d'apar toate crețele, linițele, petele de fect și toate spușele. b) (86) 2-7

Crema Margit a lui Földes

înfrumșează nu numai obrazii, ci îi îngrijește și scutește de toate influențele anotimpului, a soarelui și a vântului.

Contra imitațiunilor se Vă feriți! — Se află în toată lumea.

Un borcănel costă 1 și 2 cor. Săpun Margit 70 fil. Pudră Margit cor. 120.

Expedițiuni poștale prin producătorul:

Coloman de Földes,
farmacist în ARAD.

Admoniare!

Société des Papiers Abadie.

Învindu-se în timpul din urmă diverse falsificate a marcei tuburilor noastre foarte plăcute și de toți cunoscute

RIZ ABADIE (Riz doré)

rugăm onorata noastră clientelă a fi cu atențiune la numele Abadie, de oarece falsificatele să silesc a fi cu alte numiri înlocuite. Vă sfătuim deci să fiți precauți la cumpărarea vreunei imitațiuni fără valoare, căci contra acestora vom interveni cu toate mijloacele legale permise! Société des Papiers Abadie. (124) 25-52

Oroloage

de toate soiurile sunt bune și ieftine la

Stefan I. Roth,

orologier în Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 36.

(98) 5-6

Câștigul cel mai mare ev. Un milion m. **Anunț de noroc!** Câștigurile le garantează statul.

Invitare la participarea Șanzelor de câștig

garantate de statul Hamburg a marelui loteril de bani în care

13 mil. 731,000 mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Conform noii deciziuni a înaltului guvern, aceasta loterie s'a îmbunătățit prin urcarea capitalului, prin ce în mediu aproape toate câștigurile sa urcat cu circa 4% în proporție de până acuma; așa, că nici o loterie din lume nu oferă șanțe atât de splendide.

Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos până acuma

600,000 mărci

sa urcat la

Un milion mărci.

Câștigurile principale următoare vor fi:

Mărci 900,000	Mărci 305,000
" 890,000	" 303,000
" 880,000	" 302,000
" 870,000	" 301,000
" 860,000	" 300,000
" 850,000	" 200,000
" 840,000	" 100,000
" 830,000	" 90,000
" 820,000	" 80,000
" 810,000	" 70,000

precum și mai multe câștiguri de 60,000, 50,000, 40,000, 30,000, 20,000, 10,000 mărci, ș. a. m. d.

În total conține loteria 100,000 losuri, din cari 56,028 numeri, — deci mai mult ca jumătate, — se vor sorta cu siguranță, succesive în cursul celor 7 clase.

Prețul oficios al lozurilor cl. I. sunt:

Loz întreg	Jumat. de loz	Sfert de loz
M. 10 (K 12)	M. 5 (K 6)	M. 2 50 (K 3-)

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

3 Mai.

Samuel Heckscher senr.

Casă de bancă în Hamburg 1013.

A se rupe aci.

Cupon de com. cătră Dl Samuel Heckscher senr. Casă de bancă, Hamburg 1013.

Trimiteți-mi { un loz întreg à M. 10— (K 12—)
" de jum. à M. 5— (K 6—)
" un sfert de loz à M. 2 50 (K 3—)

Adresa:

Suma o primiți alăturat) Ce nu corespunde a
Prin mandat postal se șterge.
Ridicați-o prin ramburs

(100) 4-16

Avis.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile ele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

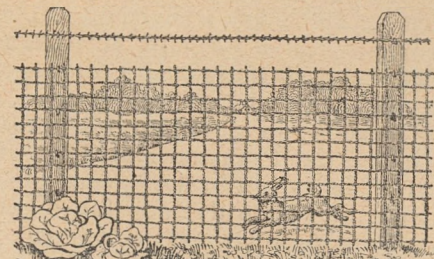
Nicolae Baciu,
pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

(46) 12—

Garduri colosal de ieftine!
Invențiune sensațională.

Atară din cale practic.

Menținute foarte usor!

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea neîntre- Impletituri-Hungaria. Se face năcută a patent. mai din sâr-

mă suflată de zinc.

Prețul per metru quadrat 30 bani și mai mult. A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker, Fabrică de grătii, impletituri și gard. de sârmă.
Budapest VIII. Üllői-ut 48/82.

Serviciu ieftin, prompt și conștientios.
Catalog ilustrat gratuit și franco.

(32) 9-10

Schimbare de domiciliu.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștință On. public din loc și jur, că din 1 Aprilie st. n. a. c. mi-am schimbat locuința în

strada Rosmarin Nr. 6

unde primesc tot felul de lucrări și anume: zugrăvitul de case, spoitul fațadelor, primesc altaruri pentru aurit, precum și pictare de biserici după stilul nou cu motive românești, orice fel de reparaturi, pe lângă prețuri foarte moderate.

Rugând sprijinul valoros al binevoitorului public român semnez:

Cu toată stima: Ioan Stanciu

zugrav de case,

Sibiu, strada Rosmarin Nr. 6

(103) 2-6

Fabricat din patrie!

Berea de Paști

din berăria lui RUDOLF HABERMANN, SIBIU să nu lipsească de Paști de pe masa nimănuia, câtă vreme mai ajunge depozitul, se află mai în toate ospătăriile și prăvăliile.

(93) 5-6

Români! Replantați viile cu altoi dela firmă română!

Români! Sprijiniți firmele românești, că numai acelea vă vreau binele!

„Mugurul“,

însoțire economică, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vármegye.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

— Insoțirea economică —

„Mugurul“,

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

(455) Material disponibil în altoi peste 38—

— trei (3) milioane. —

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid.